

● Fine Art Printing ●

Wessel Sijl

Voor de fraaiste prints van je foto's

De laatste tijd worden door fotofinishingbedrijven veel opties geboden voor het printen van foto's. Een snel opkomende ster aan het firmament is de zogenaamde Fine Art Print. Waar eerst alleen de grote of gespecialiseerde printservices dit aanboden, zie je nu ook steeds meer kleinere enthousiaste bedrijven die dit aanbieden. Ook veel in Nederland, en dat is een mooie ontwikkeling. De naam doet al vermoeden dat het een uiterst fraaie en verfijnde manier van printen van digitaal verkregen foto's is, waarbij het uiterste aan kwaliteit kan worden behaald. Prachtig voor vergrotingen die een plaats aan de muur verdienen.

Dat je het maken van zo'n print kunt uitbesteden is heel fraai, maar al langer is de Fine Art Print gemeengoed onder fotografen die er de voorkeur aan geven zelf de foto's af te drukken. Zij kennen en waarderen dit al. Heb je de smaak te pakken van een Fine Art Print, vooral het zelf afdrucken daarvan, dan kan het bijna verslavend zijn. Er zijn zelfs fotografietschriften die geheel aan Fine Art Printing zijn gewijd. Niet in Nederland (daarvoor is economisch gezien het taalgebied te klein) maar bijvoorbeeld wel in Duitstalig gebied, zoals het Duitse tijdschrift *Fine Art Printer* (<https://www.fineartprinter.de>). En verder zijn er aardige boeken over te verkrijgen (meestal Engelstalig), 'waaronder 'Fine Art Printing for Photographers - Exhibition Quality Prints with Inkjet Printers' van de schrijver Uwe Steinmüller. Lees verder over wat zoal met deze mooie manier van (laten) printen bereikt kan worden. En dat is veel !

Wat is Fine Art precies

Fine Art berust vooral op het gebruik van speciaal daarvoor geproduceerd papier. Fine Art-papier is van de hoogste kwaliteit, gemaakt van Alpha Cellulose, Cotton Rag of een mengsel van die twee. Ook papier op basis van bamboe- of rijstvezel is op de markt. Deze materialen zijn verfijnd doordat ongewenste stoffen zoals zuren zijn verwijderd; vooral zuren kunnen na verloop van tijd het papier laten vergelen. Met andere woorden, een Fine Art Print gaat, mits daarbij inktten van hoge kwaliteit zijn gebruikt (bij voorkeur gepigmenteerde inkt, die alleen in speciaal daarvoor bedoelde fotoprinters kan worden toegepast) zeer lang mee, en is weinig gevoelig voor invloeden vanuit de omgeving, zoals invallend zonlicht, verschillen in temperatuur en vochtgehalte. Het gebruik van zulke materialen is één, maar het komt uiteraard pas goed tot zijn recht als het wordt ingezet voor zeer goede foto's die zo'n duurdere print (want duurdere is het wel - ook als je zelf print) rechtvaardigen.

Zo'n foto, met subtiele tinten en veel textuur, rechtvaardigt een Fine Art Print

Fine Art-papier is verkrijgbaar in gladde of gestructureerde varianten. Daarin zit gelijk een facet waarbij de persoonlijke smaak een rol speelt. Niet iedereen is een fan van matte papieren. Maar dit verdient nadere aandacht. Veelal wordt namelijk gedacht dat mat papier minder kleurdiepte heeft, oftewel meer neigend naar pasteltint. Bij papieren van 'gewone' fotokwaliteit is dat inderdaad het geval (alhoewel dat in de praktijk met digitale prints meevalt); en daar heb je nu eenmaal liefhebbers van, of juist niet. Of er wordt gedacht dat het voor bepaalde foto's wat minder geschikt is. Echter, bij Fine Art-papier gaan deze argumenten niet meer op. En dat komt vooral door de hoge inktopname, waardoor zeer diepe zwarting en zeer mooie diepe kleuren worden gebruikt.

En dan is er juist géén sprake van pasteltint. Integen-deel zelfs, de print is zeer krachtig. Vaak zelfs krachtiger dan menig glossy papier. Die zwarting wordt aangeduid met Dmax; dat is de diepte (of anders gezegd donkerte) die een papier kan bereiken. Een hoger Dmax zorgt aldus voor een zwarter zwart.

Behalve de diepe tinten die gehaald worden, blinkt Fine Art-papier ook uit door de prachtige nuances bij tussentinten. De rijkdom aan tinten - een rijke toonschaal - is enorm. De maximale doortekening, ook in zeer lichte delen van de foto, is haalbaar. Het is een genot om naar te kijken.

Zie het verschil tussen glanzend, pearl en mat

Wil je ook nog een zeker effect van diepte bereiken, dan is het de moeite waard om een papier met een gestructureerd oppervlak te gebruiken. Er zijn vaak verschillende 'ruwheden' verkrijgbaar, met veelal sprekende typebenamingen, zoals 'Museum Heritage' of 'Gallery Etching'. Gestructureerd papier kan een afbeelding echt als het ware van de pagina liften met zeer gedetailleerde onderwerpen - denk aan de afbladderende roest, haren bij een portretfoto, of, als je een repro hebt gemaakt van een olieverfschilderij, met dikke, ruwe penseelstreken. Zulke textuur zou niet opvallen op glad papier. Bij foto's waar sprake is van zulke details, verkrijg je echt dat look-and-feel-effect.

Zo'n afbeelding is uitermate geschikt voor een print op gestructureerd papier

Er is een ruime keuze aan soorten Fine Art-papier. Grofweg betreft het diverse varianten in de reeds gemelde oppervlaktestructuur, maar ook in de tint en het gewicht van het papier. De meeste Fine Art-papieren zijn 'natuurwit', waarbij geen of slechts beperkt optische witmakers - oftewel vaak uitgedrukt in het Engels OBA's (Optical Brightening Agents) - zijn verwerkt. Ondanks die 'zachtere' basistint van het papier, is het verrassend hoe fris en helder de prints kunnen worden. Niet in de laatste plaats komt dat door die rijke toonschaal en het diepe zwart. Voor degenen die toch een wat krachtiger witte ondergrond wensen, zijn er ook Fine Art-papieren die iets witter zijn.

Voor welke toepassing in Fine Art-papier geschikt?

Het is prima in te zetten door diegenen die een artistieke afwerking en een langdurige archiefkwaliteit wensen, en er prijs op stellen dat de prints voldoen aan normen die gelijkwaardig zijn aan Giclée-prints van museumkwaliteit. Behalve

voor ingelijst aan de eigen muur, is dit soort papier zeer geschikt voor exposities, wedstrijden, verkoop, prints van beeldende kunst (zie mijn artikel in de vorige SoftwareBus over het fotograferen van schilderijen) en foto's die zeer lang gearchiveerd moeten worden. Juist door dat hiervoor genoemde grotere toonbereik, is het ook - of met name zelfs - een uitstekende keuze voor zwart-witfoto's en foto's met een hoog contrast.

Ook zo'n monochrome impressie is zeer geschikt voor een Fine Art

Nadelen?

Zijn er dan ook nadelen bij Fine Art papier? Het kan zijn dat een matte print echt niet 'jouw ding' is. Alhoewel dat vaak een subjectief gegeven is, zal het voor sommigen een nadeel kunnen zijn. Het heeft ook wat te maken met het soort motief; een foto van moderne architectuur met veel glas en roestvrij staal doet het wellicht beter op glossy papier. Toch durf ik te stellen dat zodra iemand met een aversie tegen mat een goede Fine Art Print heeft gezien, direct overtuigd is van de kracht en dat persoonlijke (voor)oordeel laat vallen. Een ander, wellicht belangrijker aspect, is dat de oppervlakte van Fine Art papier gevoelig is voor krassen.

Bij resin coated-papieren is er sprake van een beschermende toplaag, waar de inkt doorheen zakt, en dan veilig erachter zit. Een dergelijke bescherming ontbreekt bij Fine Art papier. Dat brengt me dan gelijk op het laatste 'nadeel', en dat is de prijs. Zoals hiervoor gemeld, is de prijs van dit papier hoger, grofweg - afhankelijk van het merk - zo'n 30 tot 40 % hoger. Soms meer. Verder, voor degenen die zelf printen, is het inktverbruik wat hoger. En ten slotte is het beter om zo'n fraaie print niet ergens los te bewaren, maar netjes en veilig te presenteren, bij voorbeeld zoals hiervoor gemeld in een passe-partout van zuurvrije materialen - en dat heeft ook een zekere prijs.

Ik schreef hiervoor 'nadeel' tussen aanhalingstekens. Presentatiekwaliteit en houdbaarheid - en dat is echt het geval - mag namelijk een zekere prijs hebben. Uiteindelijk is de output dermate fraai en pakkend, dat juist van een voordeel kan worden gesproken. Als je eenmaal iets goeds onder ogen hebt gehad, dan smaakt het naar meer!

Zorgvuldig behandelen

Hiervoor gaf ik al aan dat voorzichtig met Fine Art Prints moet worden omgesprongen. Het is verstandig om een witte rand om de afdruk te laten, zodat de kans kleiner is dat je het oppervlak aanraakt. Ikzelf monteer vanwege die gevoeligheid voor krassen Fine Art Prints direct in een passe-par-tout. Als je losse prints opbergt: er zijn speciaal daarvoor geschikte

dozen van zuurvrij materiaal in de handel. Verder is het aan te raden om bij zulk papier er beschermend dun zuurvrij papier tussen te leggen (in de handel van kunstenaarsbenodigdheden is dat verkrijgbaar).

Als je een Fine Art Print monteert in een passe-partout, gebruik dan zuurvrije materialen: karton, lijm en tape. Laat presentatiematerialen niet de zwakste schakel zijn voor zo'n fraaie print op duurzaam papier. En laat een Fine Art Print zeker een dag drogen (ik laat ze zelfs 24 uur drogen, en veel leveranciers raden dat ook aan); juist zulk papier, met hoge inktabsorptie, moet goed drogen en uitdampen. Wil je het uiterste aan (lange) houdbaarheid nastreven, kijk dan eens naar de speciale vernissen die over de foto aangebracht kunnen worden. Behalve de fors toegenomen duurzaamheid kan dat zelfs enige verdieping van de tinten opleveren.

Het behandelen van een Fine Art Print, met speciale vernis die niet vergeelt

De printer

Als je zelf Fine Art Prints wil maken, controleer dan vooraf goed of de printer en het type inkt daarvoor geschikt zijn. De meeste betere leveranciers van papieren, alsmede de producenten van printers vermelden hierover informatie op hun website of in de gebruiksaanwijzing. Let vooral ook op de doorvoer van dikke papieren, bijvoorbeeld 300 grams papier. Niet elke printer kan dat aan. Mijn fotoprinter, de Epson SureColor P 600, heeft bijvoorbeeld een speciale toevoerlade voor dikke papieren, maar mijn (eenvoudigere) Brother all-in-one bureauprinter kan dat absoluut niet aan (en qua inkt is die sowieso minder geschikt voor Fine Art Printen). Mocht je niet over een geschikte printer beschikken: de vele bedrijven die Fine Art Prints service aanbieden, leveren mooie kwaliteit.

Kijk eens naar het aanbod van de betere merknamen van fotopapieren. Zelf ben ik een groot fan van de prachtige papieren van PermaJet. Deze leverancier heeft een groot aanbod van Fine Art papieren, zowel gladde als gestructureerde varianten. Overigens heeft PermaJet óók een gevarieerd aanbod van andere soorten papieren.

Recentelijk heb ik een selectie van mijn beste foto's geprint op het Portfolio Rag 220 papier van PermaJet, en het resultaat is adembenemend.

Het grote aanbod van PermaJet. Voor alle soorten foto's

Zie: <https://www.permajet.com/>

Het aanbod van PermaJet-papieren is groeiende bij de Nederlandse retailers. Interessant zijn de proefpakketjes papier, van diverse series (waaronder ook Fine Art-papieren), waarmee je een eerste indruk kunt krijgen. Dat is zeker de moeite waard.

PermaJet beschikt ook over een YouTube kanaal, waarop uiteenlopende voorlichtingsfilmpjes en tutorials zijn geplaatst. Zeer interessant en leerzaam.

Kijk eens op: <https://www.youtube.com/user/PermaJet1>

Tot zover deze beschouwing over Fine Art Printing. Ik realiseer me dat in dit tijdschrift niet de kwaliteit van een Fine Art Print als zodanig kan worden getoond, maar ik hoop dat dit artikel toch enig inzicht geeft, én aanspoort om dit fenomeen eens te ontdekken. Een sieraad aan de muur van je eigen fotowerk, dat is toch waar je het voor doet?

Bron

Enkele teksten zijn vertaald naar het Nederlands ontleend aan - met toestemming van de uitgever - 'The Knowledge, Vol 1: the art of paper selection' (uitgave PermaJet).